

Tartu Linna Noortevolikogu

Osaluskohvik

Kuupäev - 08.01.2020

1. Kultuuripealinn 2024

Laudkonna juht: Kaspar Aug

Protokollija: Hanna Anepaio

- Mis on kultuuripealinn?

Katusprojekt, millel on kindlad reeglid, kindel lõpptähtaeg, mille raames viiakse läbi mitmeid erinevaid väiksemaid projekte (korraldatakse sündmusi jne). Tartus on plaanis 31 projekti, mille eesmärk tõmmata rahvusvahelist tähelepanu ja tuua inimesi üle maailma Tartusse. Rahastab riik, linn, Lõuna-Eesti omavalitsused. Hetkel valmistatakse kõiki projekte ette ja 2024. aastal hakkavad erinevad üritused järjest toimuma. Projektid on väga erinevad (moest toiduni jne).

Projekti üldmõte: "Ellujäämise kunstid".

Tahetakse kaasa haarata miljon turisti ja kaasata Tartu elanikest korraldusse umbes 30%.

- Milliseid probleeme praegu Tartus nähakse?

Nt lastega peredel pole kuskile minna vaba aega veetma.

- Kuidas inimesed tunnevad, et nad on osa kultuuripealinnast?

Võrdluses Tallinnaga, siis Tallinnas projekt ei jõudnud inimesteni, oli masu.

Tartus haaravad projektid kõiki põlvkondi ja erinevaid huvikondi.

- Kui 2024 lõppeb ära, kas üritused lihtsalt lõpevad või kestavad edasi?

Tahame, et kõik jätkuks, et mõjud ja arusaamad süveneksid ja kestaksid edasi. Hollandis moodustati uus eesmärkide saavutamise organisatsioon ja kõik tegevus läks täie auruga edasi, seega proovib ka Tartu neist eeskuju võtta.

- Milline on noorte kasu sellest tiitlist?

Palju projekte noortele suunatud, nagu näiteks graffiti projekt. Eesmärk innustada inimesi rääkima vaimsest tervisest ja mentaliteet, et iga väiksem tegevus ja eesmärk aitab kaasa suuremale.

- Mida on vaja teha kultuuripealinna projekti elluviimiseks?

Streetteam - vabatahtlike grupp, kes on tänaval aktiivselt kaasatud.

- Kes hakkab haldama vabatahtlike kaasamisega?

Igal projektil on võimalus kaasata nii palju vabatahtlikke kui vaja, haldavad programmiliinide juhid (alustavad tööd 2021/22), hetkel veel täpsem süsteem siiski välja selgitamisel.

- Mis kasu saab noor vabatahtlikuks olemisest?

Uued kontaktid (sarnased huvid, vanusepõhine, rahvusvaheline suhtlus jne); uued ideed ja mõistmised, tolerantsus kasvab; praktikavõimalus.

- Mis saab, kui sa oled enda panuse andnud?

Kogenud projekti ja selle protsessi, kogenud midagi, mida pole varem tehtud.

Innustus, motivatsioon teha asju erinevalt; aitab kaasa sellele, et keskkond, kus tulevikus soovitakse elada oleks suurepärase, meeskonnatöö oskuse arendamine.

- Kuidas tagada inimeste Tartu elama jäämine?

Luu töökohti tulenevalt ülikoolis õppivatel aladel, lasteaiakohtade maksude langetamine, luua raadile ja ränilinna huvikeskusi.

- Mis on hetkel kõige tähtsam projekt?

On oluline, et kõik projektid tomiksid maksimaalselt hästi.

- Milline on huvi ja tagasiside Tartu 2024 projektile?

Inimesed on uhked selle tiitli üle, negatiivset tagasisidet siiani pole, kuid siiski on suhteliselt suur teadmatus ka - inimesed siiski harivad ennast. Meedia tõstatab küsimusi, kas Tartu saab hakkama sellega või vajub unustusse nagu Tallinn. Probleemkohad tõmbavad rohkem tähelepanu - siiani kõik suurepärase.

- Kuidas sina (Kaspar Aug) jõudsid selle teemani ja selle projektini?

Läbi Facebooki postituse ja siis võeti ühendust, TÜ kommunikatsioonihariduse magister, hetkel projekti turundaja.

- Kas kõik projektid on suunatud ainult Lõuna-Eesti ja Tartu inimestele?

Jah, erinevatele gruppidele.

- Kuidas kavatsetakse toetada vähemusi?

Tuleb kasvatada inimestes tolerantsust ja jõuda inimesteni, kes on vähemuste vastu ja neid kaasata projektidesse (mitte õpetavalt, vaid just teavitada).

- Muuta asjad (kaelakaartide paelad, pastakad, t-särgid jne) jätkusuutlikumaks (taaskasutus paelte näol jne).

2. Noorte vaimse tervise hoidmine

Laudkonna juht: Mihkel Lees

Protokollija: Trinity Liisa Lotta Kannus

- Millised on probleemid seoses vaimse tervisega?
 - Meil on küll olemas tasuta nõustamine, kuid järjekorrad on meeletud ja sunnivad inimesi pöörduma tasuliste teenuste poole.
 - Puudub julgus pöörduda, toodi näiteks, et koolis on üleval plakatid, mis annavad informatsiooni vaimse tervise kohta, kuid samas ei kõneta eriti, tõenäosus, et süvenetakse on väike.
 - Stigma, et psühholoogi juures käimine on veider.
 - Tihti ei usuta probleemi tõsidust ja suhtutakse liiga kergekäeliselt - ka lapsevanemad peaksid mõistma, et nende lastel on vaja võib-olla teistsugust abi.
 - Alaealistel raske minna psühholoogi juurde, sest on hirm, et võetakse ühendust vanematega.
 - Uue hobiga alustamine on raske gümnaasiumiastmes, sest õpilane "liiga vana". See tekitab kodus lihtsalt istumise, mis omakorda viib tuju halvenemiseni jne.
 - Õpetajad on tegelikult ülekoormatud, pole jaksu ja aega märgata, kui kellelgi on päriselt probleem, kuid siiski peaks olema võimekus suunata. (Teatada kooli psühholoogile, õpetaja ei pea ise hakkama kohe probleemiga tegelema)

- Mida saaks muuta, et paremini vaimset tervist hoida?

Üldiselt:

- Tuleks teadvustada, et halb tuju ei ole haigus.
- Tuleb leida õige tasakaal, millal on tegemist reaalse probleemiga ning millal laiskusega vms.
- Noored saaksid välja pakkuda mõne idee ning keegi võiks aidata neil leida mingi väljundi, kuidas ellu viia. Siinkohal muidugi vaja mitut inimest, kes tahaks nt sama projektiga teha.
- Kuna praegu psühholoogide puudus, siis kui oleks rohkem programme, mis innustaksid noori õppima psühholoogiat.
- Suhtumisprobleemid - keeruline muuta, sest sellised asjad hakkavad inimesest endast.
- Noortekeskusi saaks rakendada vaimse tervise teemade teadlikkuse tõstmisel. Noortekeskustest tahaks saada midagi kasulikku, mitte ainult lõbu.
- Internetis on tegelikult info üleküllus, aga peaks koondama seda infot kuidagi.
- Tõsta teadlikkust noorte seas, et kuhu pöörduda probleemi korral, kui isegi täiskasvanud ei ole valmis aitama - nt Tartu linnavalitsuse lastekaitse osakond.
- Rohelus on Tartus oluline ning sellega peab päriselt arvestama ja seda hoidma!

Koolides:

- Õpetajatele vaimse tervise koolitused, et nad oskaksid õpilasi julgustada ja suunata psühholoogi juurde.
- Õpilasesindus, kooli kodulehekülgedel juhtida tähelepanu - mida avalikum see on, seda paremini on näha, et vaimne tervis pole asi, mida peab salajas hoidma.
- Sotsiaalmeedia - filmid, oma kooli õpilaste tehtud asjad kõnetavad alati rohkem. Koolis tehakse näidendeid, lühifilme mingil teemal, siis see kõnetab kogu kooli palju rohkem.
- Koolipsühholoogi visiidid klassidele - hetkel ainult kooliaasta alguses, õpilased ise ütlevad, et see lähenemine jääb neist kaugeks.
- Tuleks rääkida sotsiaalmeedia varjukülgedest. Järjest kasvav probleem, kuidas tekivad enesehinnangu probleemid, sest internetis näidatakse väga valesid aspekte elust.
- Lastevanemate koosolekud koolides, samas jällegi seal käivad vanemad, kes niikuinii on huvitatud oma lastest erinevates aspektides.
- Uue hobiga alustamine on raske gümnaasiumiastmes, see tekitab kodus lihtsalt istumise, mis omakorda viib tuju halvenemiseni jne. Vaimse tervise aspektidest on selline asi väga oluline.
- Kõikides koolides peaksid olema võrdsed võimalused. Osades koolides nt ei tehta mitte midagi vaimse tervise nädala raames, aga õpilastel on reaalne huvi. → õpilasesindus peab sekkuma.
- Arenguvestlused õpilase, õpetaja ja lapsevanemaga on kohustuslikud kord õppeaasta jooksul.
- PISA testid on küll väga tulemusrikkalt tehtud, kuid Eesti õpilastel meeleolulangused sagedasemad - mis on meie prioriteet?
- Kodutööde probleem, ülekoormus õpilastel - riigi tasand.
- Koolid peaksid teadma, kuidas käituda, kui nt koolis on olukord, kus õpilane on sooritanud suitsiidi või kui kellegi vanematel on midagi halvasti, mõni haigus - õpetajad peaksid oskama reageerida, et see olukord oleks võimalikult leebelt kõigi jaoks lahendatud.

3. Mida on Tartu linnapilti juurde vaja?

Laudkonna juht: Reno Laidre

Protokollija: Karl Martin Parvei

- Mida oleks Tartu linnapilti juurde vaja?

Noorte arvates oleks juurde vaja väga palju. Erinevaid asju, mida pole Eestis mitte kusagil ning ära tuleks kasutada just neid kohti linnas, kuhu tavaline inimene igapäevaselt ei satu. Samuti toodi välja palju ideid, kuidas muuta linnapilti turvalisemaks. Abilinnapea rääkis ka, et linnavalitsuses on palju erinevaid ideid arutatud ja osade kohta on olemas ka planeeringud, mis ootavad rahastamist.

- Kõige rohkem kõlama jäänud ideed:

- Pesapalli väljak.
- Ilmatsallu elektrirataste punkt.
- Riia ringteele veadukt.
- Jakobi mäele laiem kergliiklustee.
- Küünlavahast uisuväljak.
- Flyboard anekanalisse.
- Lauatennise sisehallid.
- Elektrilised tõukerattad.
- Tropical island.
- Videomängu baar.
- Sisehall rannavõrkpallile.
- Avalik klaver.
- Halfpipe ramp.
- Mopedauto rent.
- 3D ülekäigurajad.
- Jalgpalli sisehall kunstmuruga.

4. Rattaringlus

Laudkonna juht: Raimond Tamm

Protokollija: Robin Haga

- Üldinfo:

Kõik teemalauas osalejad on kasutanud rattaringlust (6 liiget). 6. juuni avanes rattaringluse kasutamise võimalus. Kokku 69 parklat, ⅓ on elektrirattad ning ülejäänud tavalised. Põhimõte on, et ratta kasutuse kultuur paraneks.

- Millised on arvamused?

- Hästi skeptilised, arvati, et kukub läbi. Võeti siiski üle ootuste hästi vastu.
- See, et kodanikud tegid “naabrivalve” süsteemi, aitas väga palju.
- Algselt tehti, siis arvati, et sellel põhimõtte oleks olnud auto ringluse vähendamine aga olid hoopis juhilubadeta noored.
- Raske on muuta inimesi, kes on pidevalt sõitnud autoga.
- Sõidavad alla 14-aastased inimesed, mis on tegelikult keelatud.
- Kuigi algselt ei tahetud trahve teha, aga kuna jagati sõite, siis pidi mingi lahenduse leidma, et vältida edaspidi selliseid olukordi.
- Suvel pidi ootama pool tundi, et ratast saada.
- Paistab, et suuremad probleemid on lahenenud.
- Samas praegugi on raske ratast leida, kindlad peatused: Ujula Coop, Kaare, Roosi parkla ja Hurda.
- Rattaid võiks täiendada, et kui kuskil lõhutakse ratast, siis keegi näeb ja tegeleb sellega (a la kaamera).
- Võiks olla broneerimise võimalus, 10-15 minutit nt saab broneerida.
- Võiks premeerida neid inimesi, kes märkavad vale kasutust jne.
- Asjad kukuvad korvist välja, selle peal võiks olla katted.

- Probleemid

- Kõrvekülas oleks vaja uusi dokke ja uutesse valdadesse samuti.
- Võiks olla katted istmete peal, et istmed pärast vihma märjaks ei saa.
- Raske on sadula kõrgust muuta.
- Sadul jääb viltu, võiks teha teise süsteemi, nt teleskoopvarre süsteemi.
- Rattaid võiks täiendada, et kui kuskil lõhutakse ratast, siis andur annab teada ning siis keegi näeb ja tegeleb sellega.
- Võiks olla broneerimise võimalus, 10-15 minutit nt saab broneerida.

5. Vaba aja veetmise võimalused

Laudkonna juht: Marleen Viidul

Protokollija: Alexandra Polteva, Kristo Saarna

- Sissejuhatus:

Neid kohti võiks rohkem olla ning nendega tegevus aktiivsem. Noortekeskused teevad huvitavaid asju, kuid keegi millegipärast ei käi seal. Võiks olla kohti, mis on tasuta, kuid pole mingit kindlat tegevust ettenähtud, vaid saab lihtsalt sõpradega olla.

- Kuidas noortekeskusi populariseerida?

- Arvatakse, et infot võiks rohkem levitada, rohkem reklaami. Võiks avalikult rohkem rääkida.
- Huvijuht või klassijuhataja võiks rääkida sellest või kooli võiks tulla organisatsiooni liige rääkima kohast või workshopi tegema.
- Kõik lauasolijad olid noortekeskustes käinud. Anne Noortekeskuses on käidud pidevalt, kuid keegi pole regulaarne käija, sest pole eakohaseid tegevusi.
- Noortekeskused võiksid olla lahti laupäev ja pühapäev, sest nädala sees pole kellelgi aega.

- Miks ei käida?

- Pole aega; tahetakse minna sõpradega, kuid pole ühist aega, üksi ei taha minna. Pole sarnaste huvidega noori või teised on liiga noored.
- Tegelikult tahetakse minna mugavasse kohta tööd tegema. Raamatukogu on küll võimalus, kuid vaid õppimiseks. Grupitööd on raske raamatukogus teha ning jutustada samuti.

- Milline see koht peaks olema, kuhu sa tahad tasuta minna?

- Võiks olla kesklinnas. Võiks olla erinevaid võimalusi. Näiteks võiks üheskoos olla näituseala, raamatukogu ja *chillimisala*. Inimesed saaksid mängida koos lauamänge. Liituda, kui tahavad ja lahkuda, kui tahavad. Noortele võiks korraldada stand-up-e.

- Kuidas seal korda hoida?

- Loodetakse sotsiaalse kontrolli peale. Näiteks, kui seal on noored ja seal on vanemad inimesed samuti, käitutakse normaalselt. Seal ei peaks tegelikult olema palju asju, kõige olulisem oleks istumiskoht ja erinevad nurgad, et saaks olla privaatset ja vestelda või õppida.

6. Toetusvõimalused ja stipendiumid noorte jaoks

Laudkonna juht: Monica Rand

Protokollija: Liisi Haljasorg

- Noorte mõtted seoses stipendiumitega:
 - Stipendiume võiks anda välja tihedamini ning regulatsioonid vms võiksid lihtsamad olla (sellisel juhul väiksemad summad). Hinnete põhjal. Soovitati teha mingit eksamit vms, et kontrollida ja kindel olla, et õpilane on aus.
 - Paar korda aastas võiks olla taotlemise võimalused.
 - Võiks olla rohkem reklaamimist. Noored ei ole eriti teadlikud erinevatest stipendiumidest.
 - Koolis ei kajastatud hiljutist kaasava eelarve hääletamise võimalust ning selle kohta ei teatud eriti palju.
 - Ettepanek uues TLNV koosseisus tegeleda rohkem stipendiumite ning nende võimaluste reklaamimisega vms.
 - Koolis võiksid õpetajad "valida" paar õpilast ning informeerida neid kindlatel aladel või kindlate stipendiumite väljaandmises kindlal alal (nt kunstis) → õpilasesinus.
 - Küsiti, paljudele antakse iga aasta stipendiume ning millises summas. (Tutvuti reaalsete näidetega - rahasummad ning kandideerijad.)
 - Stipendiume võiks ühtsustada - õpilasvahetuse stipendiume võiks kajastada ka muudes gümnaasiumites.
 - Spordi ning õppetoetuse stipendiumid on kõige olulisemad ning neid tahetakse kõige rohkem.
 - Noore sportlase stipendiumi kohta teati kõige rohkem.
 - Tutvustati kultuurikapitali stipendiume ning kõrge lennu stipendiume.
 - Vahetusõpilase ning spordistipendiumid on kõige huvipakkuvamad ning neid võiks rohkem olla.
 - Koolides ei räägita stipendiumitest. Võiks teha infopäevi/-koolitusi. Koolides ei pruugi olla palju kindlate huvialade esindajaid. Koolides võiksid käia tutvustajad.
 - Suuremad huvikoolid on teadlikud erinevatest stipendiumitest. Väiksemad ei ole nii teadlikud.
 - Toetuse alla võiks minna ka tööpraktika. Vanusepiirangud ei lase praktikat otsida ega oma võimalust praktikat saada.
 - Koolide tehnika soetamiseks võiks olla koolidele rohkem stipendiume ja valikuvõimalusi.